

Honig

LAGEDIJK 80 1544 BJ ZAANDIJK TEL. 075-6217626
OPEN: 13-17 UUR DAGELIJKS MA EN ZA GESLOTEN

Breethuis

AFSPRAKEN BUITEN OPENINGSTIJDEN, ARRANGEMENTEN EN ONTVANGSTEN:
MEVROUW A. VAN SPLUNTEREN: 075-6164621

Afscheid Alice van Diepen.

Met ingang van 1 december 2000 heeft Alice een baan aanvaard als hoofd van de afdeling verwerving en inspectie in het gemeente archief van Amsterdam. Elf jaar geleden is zij in dienst gekomen van de Stichting Steun Zaanse Musea. Vanuit deze stichting werd Alice de opvolgster van onze conservator Jaap Zonjee. Hoewel zij natuurlijk ook ten behoeve van andere verenigingen op cultuur historisch gebied werkte, heeft Alice zeer veel werk verricht voor ons museum. Mede door haar inbreng is nieuw elan gegeven aan ons museum. Onder leiding van Klaas Woudt heeft Alice voortvarend gewerkt aan het tot stand komen van het Zaanse Museum, waaraan een groot deel van de collectie die in ons beheer is uitgeleend is. Alice heeft bewerkstelligd dat het Honig Breethuis 'leeft', en bovendien heeft zij ertoe bijgedragen dat ons bestuur ook 'doetaken' naast vergaderen ter hand heeft genomen.

Het mag duidelijk zijn dat wij het jammer vinden dat Alice weggaat, maar wij weten dat zij de weg naar het Honig Breethuis nog weet te vinden. Wij wensen Alice veel succes in haar nieuwe werkkring. ■

Piet Middelhoven, voorzitter.

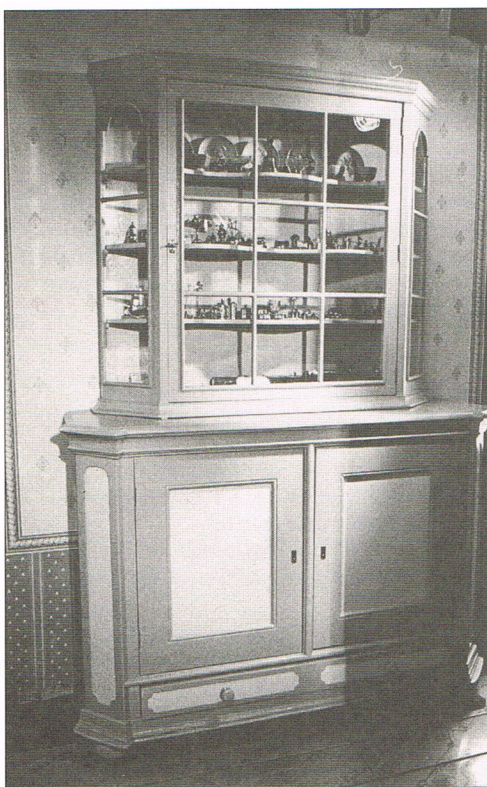
Honig Breethuis in de belangstelling

- In het kader van de manifestatie Historisch Interieur 2001, een initiatief van de Rijks-dienst voor Monumentenzorg en het Instituut Collectie Nederland, wordt een publicatie voorbereid over belangrijke historische interieurs in Nederland. In dit belangrijke naslagewerk worden de best bewaarde en mooiste interieurs beschreven en afgebeeld. Eén daarvan is het Honig Breethuis. Het boek ver-

- schijnt in het najaar van 2001 en wordt uitgegeven door uitgeverij Waanders.

■ Het Honig Breethuis zal te zien zijn in een documentaire over de doopsgezinden in de Zaanstreek. Een van onze gastvrouwen Pietsje Bloem en haar echtgenoot, beide in Zaanse kostuum, verleenden hun medewerking. In januari 2001 wordt de documentaire uitgezonden op Televisie Noord-Holland, dit kanaal is helaas in de Zaanstreek niet te ontvangen. Er zal wel een band ter beschikking komen. ■

Rechtbon
met glazen kast

Nieuwe kast voor het Honig Breethuis

- Mevrouw W. Bolding te Den Haag schonk aan het Zaanse Museum een zo genoemde rechtbon met glazen kast. De kast is eigendom geweest van haar vader, de Zaanse schilder Cees Bolding. De kast is een prachtige aanwinst voor het interieur van het Honig Breethuis. Sinds kort is de kast, na restauratie, in de zaal op de verdieping te bewonderen, ingericht met een collectie zilver.

Uit de beschrijving die de heer J. Schipper, architect bna, maakte van deze kast hier het volgende fragment. "Het meubel dateert hoogstwaarschijnlijk uit het begin van de negentiende eeuw, toen het keukenmeubilair uit de 17de en 18de eeuw opgewaardeerd werd tot meubels voor woonvertrekken. De onderkast komt qua vorm en afwerking overeen met de in de Zaanstreek en Westfriesland veel in keukens gebruikte aanrechten, ook wel aanrechtbank, rechtbank, rechtbon, of kortweg bontje genoemd.

In de steden werden bij de welgestelden in de onderhuizen grote keukens ondergebracht waarin tegen de tussenwand meestal een reeks ingebouwde kasten te vinden was. Deze waren uitgevoerd met gesloten onderkastjes voor pannen en glazen bovenkasten waarin tinnen of aardewerk borden en ander vaatwerk. Het kostbare porselein stond in de woonvertrekken opgesteld in losse porseleinkasten met dezelfde indeling. Bij de mindere man, in de veel kleinere woonkamer-keukens of uitgebouwde keukens, stonden losse aanrechten met borderekken erboven. Vaak stonden op deze aanrechten losse glazen kastjes voor borden en serviesgoed. Een dergelijke opstelling is te zien op een tekening van de behangsel-schilder Jacob Cats (1741-1799) gedateerd 1770, waarop in zijn eigen uitgebouwde keuken, waar zijn vrouw wafels bakt, een lange vaste aanrecht te zien is waarop een smallere glazenkast staat. De conclusie is dat dit meubel behoort tot de huisraad die sinds de 17de eeuw tot in de 19de eeuw in Noord-Holland werd gebruikt. ■

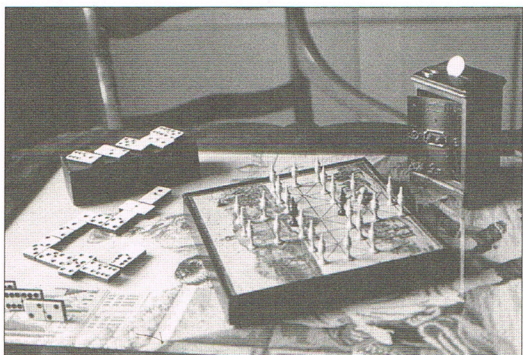
Beschrijving van de oude drukken van de boekenverzameling van Jacob Honig Jansz. Jr.

In de bibliotheek van het Gemeentearchief Zaanstad bevindt zich de unieke en rijke verzameling boeken over de Zaanstreek van Jacob Honig Jansz. Junior.

Naast de vele negentiende-eeuwse uitgaven herbergt ze ook oudere drukken, zelfs enkele drukken uit de zestiende eeuw. De boeken staan grotendeels beschreven in de gedrukte catalogus die samengesteld is door Gerrit Jan Honig. Hoewel de beschrijvingen van de boeken hierin correct en uitgebreid zijn, en er voortreffelijke registers in voorkomen, voldoen ze toch niet helemaal aan de hedendaagse norm.

Spelletjes

Mevrouw M.M. Dekker te Amsterdam schonk aan de vereniging ZOV een tweetal spelletjes. De spelletjes komen uit de familielijn van Grietje Jacobsd. Breet en zijn daarvoor een heel bijzondere aanwinst voor het Honig Breethuis. Het ene spel bestaat uit een doos waarin vier spelen. Een schaakspel, een damspel, het spel hamer en bel en een bordspel met pionnen waarvan de naam ons niet bekend is. Het andere spel is een benen dominoospel. De spelletjes hebben een passende plaats gekregen op het speeltafeltje in de tuinkamer van het Honig Breethuis. Tot de schenking behoort ook een spaarpot in de vorm van een kluisje. ■

Spelletjes en kluisje

In het kader van een stage-opdracht voor de studie Boekwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam ben ik begonnen met het beschrijven van de oude drukken: gedrukte boeken tot 1800. Deze boeken worden beschreven volgens de regels van de Short Title Catalogue Netherlands (STCN). De STCN is een project dat zich ten doel stelt om alle in Nederland gedrukte werken tot 1800 te beschrijven en te ontsluiten in een computerbestand. Voor dit project zijn regels opgesteld die aangeven hoe de bibliograaf de boeken moet beschrijven. Hierdoor voldoen de beschrijvingen aan een nationale, wetenschappelijke bibliotheekstandaard. Eén van de belangrijkste voordelen van het maken van deze uitvoerige beschrijvingen is het makkelijker onderscheiden van verschillende uitgaven van hetzelfde werk.

Voor dit project is de standaardbeschrijving uitgebreid met gegevens over de herkomst van het exemplaar, gegevens over de boekband en een beschrijving van de afbeeldingen in de boeken. Daarnaast voeg ik commentaar toe over de zeldzaamheid van het werk en over de verhouding tussen de verschillende uitgaven die in de verzameling aanwezig zijn. De beschrijvingen worden ingevoerd in de computer. Het bestand zal voor

de archiefmedewerkers beschikbaar zijn. De bezoekers moeten nog even geduld hebben: eerst moet het archief nog een gebruiksvriendelijk computerprogramma hebben. Wel kunnen medewerkers beschrijvingen afdrukken op de printer. Helaas kan ik tijdens mijn stage-periode niet alle oude drukken beschrijven. Na mijn vertrek zal het dus van belang zijn om het project voort te zetten.

Als bijproduct zal het project een lijst opleveren van boeken die in de verzameling thuis horen, maar nog niet aanwezig zijn. Hoewel Honig een uitstekende en enthousiaste verzamelaar was, ontbreken nog een behoorlijk aantal uitgaven in de verzameling. Omdat voor dit project meerdere catalogi van Nederlandse – en van enkele grote buitenlandse bibliotheken – worden doorgenomen, kan ik een lijst opstellen met ontbrekende titels. Het gaat dan om boeken over de Zaanstreek of om uitgaven die hiermee op één of andere manier in verband staan.

Tot slot. Wanneer het project afgerond is, zijn de beschrijvingen geschikt voor een ruimer publiek. In de toekomst zal het bestand op internet beschikbaar moeten zijn, zodat men de beschrijvingen wereldwijd zal kunnen raadplegen. Mark Aalderink. ■

Activiteiten in 2001

In 2001 worden er verschillende activiteiten georganiseerd in het HBH, zoals lezingen, concerten en kleine tentoonstellingen. Centraal thema voor de lezingen en tentoonstellingen is de eerste helft van de negentiende eeuw in al z'n aspecten, zoals wonen, cultuur, politiek, maatschappelijk leven etc.... De activiteiten zullen plaatsvinden op de derde zondagmiddag van de maand om 15.30 uur. Houdt u deze dagen vast vrij. Reserveren is noodzakelijk. Dat kan tijdens openingstijden telefonisch bij het Honig Breethuis of bij mevrouw A. van Splunteren, telefoon: 075-6164621. Toegangsprijs f15,-.

18 februari
18 maart

Verzamelen, de heer Klaas Woudt
Amsterdams zilver en Zaans gebruiks-zilver,
de heer Jan Rudolph de Lorm, conservator zilver
bij het Rijksmuseum,
Concert door mevrouw A. van Gelder
Gedichten, door de heer Henk Batenburgh
Hygiëne in de negentiende eeuw,
door de heer prof. Eddy S. Houwaart
Literatuur in de negentiende eeuw, door prof. dr.
Marita Mathijssen
Concert
Geschiedenis van een doopsgezinde Zaanse
familie, door de heer P. Middelhoven
Concert

22 april
20 mei
17 juni

16 september

14 oktober
18 november

16 december

(wijzigingen voorbehouden)

Rectificatie

Naar aanleiding van het uitgeven van de leperello, waarin de portretten van de bewoners van het Honig Breethuis omstreeks 1830 zijn opgenomen, is gebleken dat er in de speciale aflevering van ANNO 1961 over het Zaans Historisch Museum, nr 5 van november 1992, een fout is geslopen. Op blz. 12 van deze uitgave stelt het bovenste portret niet Aagje Jacobsd Breet voor maar haar zuster Grietje Jacobsd Breet (1799-1867). ■